

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΝΟΥΣΗΣ,
Καθηγητής Εγκληματολογίας
του Πανεπιστημίου Αθηνών

Δόγμα προληπτικής επίθεσης από τον «Επαναστατικό Αγώνα»

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΡΥΣΙΚΟΠΟΥΛΟ

Υιοθέτηση εκδοχής του δόγματος Μπους για την προληπτική νόμιμη άμυνα αποδίδει στην οργάνωση «Επαναστατικός Αγώνας» ο εγκληματολόγος Γιάννης Πανούσης. Ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών χαρακτηρίζει «απλοϊκή και προ-πολιτική» την προκήρυξη της οργάνωσης και παρατηρεί ότι οι τρομοκράτες διεκδικούν το ρόλο του λαϊκού αγωνιστή, χωρίς όμως να έχουν μαζί τους το λαό. «Κοινωνικές συνθήκες για κοινωνικούς αγώνες, αλλά και για κοινωνικές ανατροπές, πάντα θα υπάρχουν. Οι τρομοκρατικές οργανώσεις τι σχέση –εκτός από τα ρητορικά σχήματα– έχουν με αυτά;» διερωτάται ο κ. Πανούσης.

Ποιες είναι οι πρώτες σας εντυπώσεις από το περιεχόμενο της νέας προκήρυξης του «Επαναστατικού Αγώνα», με την οποία αναλαμβάνει την ευθύνη για τρεις πρόσφατες ενέργειες;

Πρόκειται για μια συρραφή τουλάχιστον τεσσάρων κειμένων – που μπορεί να προέρχονται από τέσσερις διαφορετικούς συγγραφείς. Το ιδεολογικό μέρος (Παγκοσμιοποίηση, φτώχεια, οικονομική κρίση) είναι ιδιαίτερα κοινότοπο, καθώς μπορεί κάποιος να βρει παρόμοιες αναλύσεις σε πολλά βιβλία και περιοδικά της Αριστεράς και όχι μόνο. Το «επαναστατικό» μέρος (μαζικό ένοπλο κίνημα, κομμούνια κτλ.) κινείται στο χώρο των φαντασιακών αυτοδικαιώσεων (γι' αυτό και χρησιμοποιείται συχνά το ρήμα «φανταστείτε»). Το ιστορικό μέρος («εγκλήματα» των αστυνομικών στο παρελθόν) είναι προφανές ότι αντλείται από ημερολόγια ή δημοσιογραφικές αναφορές, αφού τα στοιχεία είναι άνια και ανόμοια. Τέλος, το «αντι-αστυνομικό» μέρος (η λεπτομερής «αναπαράσταση» των επιθέσεων), που αποτελεί και το εκτενέστερο κομμάτι της προκήρυξης, στοχεύει στη διαμόρφωση όρων «μονομαχίας» και στην

ανάδειξη ενός επαναστατικού θάρρους που κατανικά το ένοπλο τμήμα της εξουσίας.

Θεωρείτε ότι υπάρχουν ομοιότητες στο ύφος της προκήρυξης με αυτό παλαιότερων οργανώσεων, όπως η «17 Νοέμβρη»;

Οι προκηρύξεις της «17 Νοέμβρη» ήταν πολιτικές. Αυτή η προκήρυξη του «Επαναστατικού Αγώνα» είναι απλοϊκή και προ-πολιτική. Από άποψη περιεχομένου και αντιλήψεων, οδηγεί την επαναστατική ιδεολογία στον 19ο αιώνα. Παρ' όλο που δανείζεται κομμάτια της «17 Νοέμβρη», δεν αναφέρεται καθόλου σε αυτή. Ή θέλει να αυτονομηθεί ή θέλει να μη φανεί η συνέχεια (ορισμένων στελεχών).

Η προκήρυξη διαπνέεται από έντονο αντι-αστυνομικό ύφος. Τι νομίζετε ότι σημαίνει αυτό; Ανοίγει «βεντέτα»;

Κατ' αρχάς, σκοτώνοντας αστυνομικούς δεν χτυπάς την καρδιά του συστήματος. Άλλο οι «φρουροί του καθεστώτος» και άλλο οι βάσεις του. Αυτή η έμμονη ιδέα κατά των αστυνομικών (με όσα γενικευμένα απαξιωτικά περιγράφονται) θέλει από τη μια να δώσει το στίγμα μιας μονομαχίας του Καλού εναντίον του Κακού και από την άλλη να ηθικοποιήσει τα χτυπήματά της στη βάση της αντεκδίκησης για θανάτους πολιτών από αστυνομική βία. Αυτό το πραγματικό (ή πλασματικό) μένος φτάνει στο σημείο του παραλόγου και της υιοθέτησης του δόγματος Μπους για την προληπτική νόμιμη άμυνα όταν γράφουν ότι, επειδή οι αστυνομικοί είναι έτσι, από το να σκοτώσουν αυτοί, οι επαναστάτες τους σκοτώνουν πρώτοι. Όταν πυροβολούν οι αστυνομικοί, είναι δολοφόνοι, όταν πυροβολούν αυτοί, είναι επαναστάτες...

Παράλληλα, πάντως, διαπιστώνεται μία πολύ, ως πούμε, γενικόλογη προσέγγιση στα πολιτικά πράγματα. Γιατί, κατά την άποψή σας;

Στην ουσία, δεν υπάρχει πολιτική προσέγγιση και ανάλυση. Παραθέτουν διάφορες στιγμές πολιτικής αυτοδιαχείρισης της κοινωνίας, αλλά δεν λένε πώς τελείωσαν αυτές ή πώς εκφυλίστηκαν. Δεν γράφουν ποτέ τον όρο «ιμπεριαλισμός», τον όρο «Δεξιά» (δεν αναφέρονται ούτε καν στη ΝΔ), τον όρο «έθνος». Επιτίθενται κυρίως κατά των Αριστερών και των κομμάτων της Αριστεράς (με μια ψυχολογία προδομένου) και διεκδικούν τον τίτλο του λαϊκού αγωνιστή, χωρίς να έχουν πλάι τους το λαό. Το κείμενο είναι πολιτικά αναχρονιστικό, με αναπαλαιωμένα, αλλά και παλιοκαιρισμένα, επιχειρήματα. Προσπαθούν να δώσουν πολιτική βάση (την επαναστατική προοπτική) στα πολιτικά τυφλά χτυπήματα.

Από τη μέχρι τώρα δράση του, μπορείτε να σκιαγραφήσετε τα χαρακτηριστικά του «Επαναστατικού Αγώνα»;

Συγκροτείται από διαφορετικές γενιές και ιδεολογίας πρόσωπα. Εξού και οι αντιφάσεις του κειμένου (π.χ. αλλού εξυμνείται η κοινωνική οργή, η κοινωνική πίεση, η κοινωνική εξέγερση και αλλού όλα επαφίενται

Αυτοί οι ακήρυχτοι πόλεμοι, με πολλά κέντρα αποφάσεων, που ματαίως αναζητούν λαϊκά ερείσματα, τελειώνουν όπως άρχισαν, έχοντας όμως στο ενδιαμέσο σκορπίσει το θάνατο σε αθώους πολίτες.

στην ένοπλη πάλη της μειοψηφίας, χωρίς αναφορά στην κοινωνία). Οι εκτελεστές τους, και όχι οι θεωρίες τους, τους κάνουν «διακριτούς» στον όποιο χώρο κινούνται.

Θεωρείτε ότι βρισκόμαστε μπροστά σε νέο κύκλο τρομοκρατίας στην Ελλάδα;

Αυτό θα εξαρτηθεί από την εσωτερική συνοχή της οργάνωσης ή των επιμέρους πυρήνων της και από την αντιμετώπιση αυτής της μορφής βίας από τον ελληνικό λαό και από την πολιτεία. Αυτοί οι ακήρυχτοι πόλεμοι, με πολλά κέντρα αποφάσεων, που ματαίως αναζητούν λαϊκά ερείσματα, τελειώνουν όπως άρχισαν, έχοντας όμως στο ενδιαμέσο σκορπίσει το θάνατο σε αθώους πολίτες.

Κάποιοι αναλυτές εκτιμούν ότι οι συνθήκες που έχουν δημιουργηθεί στη χώρα ευνοούν την «ανάπτυξη» βίαιων ομάδων στην κοινωνία. Συμφωνείτε με αυτή την προσέγγιση;

Άλλο η κοινωνική απειθαρχία και οι κοινωνικές εκρήξεις και άλλο ο ένοπλος αγώνας. Άλλο η αγωνιστική βία των νέων –την οποία ειρωνεύονται οι συντάκτες της προκήρυξης– και άλλο τα Καλάσνικοφ που σκοτώνουν από μακριά (ενώ, κατά το κείμενο, θέλουν μάχη «σώμα με σώμα»). Κοινωνικές συνθήκες για κοινωνικούς αγώνες, αλλά και για κοινωνικές ανατροπές, πάντα θα υπάρχουν. Οι τρομοκρατικές οργανώσεις τι σχέση –εκτός από τα ρητορικά σχήματα– έχουν με αυτά;

Όσον αφορά τη στάση των Αρχών για το θέμα, ποια είναι η άποψή σας;

Δεν είναι θέμα μόνο της αστυνομίας και των δικτυικών Αρχών. Αν δεν θέλουμε να «μακροχρονίσουμε» το φαινόμενο, χρειάζεται μεγαλύτερη πολιτική και κοινωνική κινητοποίηση.

ΘΗΣ ΜΑΤΙΝΑΣ ΣΤΕΒΗ
(stasi@cpress.gr)

Σκιές εχθρών

«Κανένα πάθος δεν ληστεύει το μυαλό από τη δυνατότητά του για δραστηριοποίηση και συλλογισμό όπως ο φόβος»

-Εντμουντ Μπερκ

Την περασμένη εβδομάδα έγινα μάρτυρας του εξής περιστατικού. Ενώ βρισκόμουν σε κατάσταση γνωστής αλυσίδας σουπερ μάρκετ επί της οδού Σπ. Μερκούρη στο Παγκράτι, υπάλληλος επιτέθηκε γρονθοκοπώντας νεαρό με αραβικά χαρακτηριστικά, κατηγορώντας τον ότι είχε κλέψει. Ο νεαρός κρατούσε στο χέρι, και όχι σε καλάθκι, ένα αποσμητικό και μία κονσέρβα. Παρότι πολύ πιο μεγάλος, δεν ανταπέδωσε τα μανιώδη χτυπήματα του Έλληνα υπαλλήλου, ο οποίος ακόμα και όταν αυτοτραυματίστηκε πέφτοντας πάνω σε μία ζυγαριά μέσα στο μένος του, συνέχισε με αμείωτο πάθος την πράξη αυτοδικίας του. Ο μελαμψός πελάτης του σουπερ μάρκετ, φωνάζοντας σε σπαστά ελληνικά «δεν κλέβω, δεν κλέβω», τράπηκε σε φυγή. Φοβήθηκε, φαντάζομαι, ότι αν περίμενε την Αστυνομία για να βρει το δίκιο του το μέλλον του θα ήταν αβέβαιο.

Το αρχικό μου σοκ εστιάστηκε στον ασυνάρτητο φυσιολογισμό-ρατσισμό που οδήγησε τον υπάλληλο στην ηρωική –κατά τον ίδιο– επίθεση εναντίον του αλλοδαπού πελάτη. Δεν χωράει αμφιβολία ότι μοναδική αιτία για τον ξυλοδαρμό ήταν το γεγονός ότι ο νεαρός ήταν εμφανώς ξένος. Αν εγώ κρατούσα ένα αποσμητικό και μία κονσέρβα στο χέρι, ο ίδιος υπάλληλος θα μου προσέφερε καλάθκι για να μην ταλαιπωρούμαι.

Σύντομα, όμως, εγκατέλειψα την ανάλυση στη

Αν δεν ξορκίσουμε την ανασφάλεια θα καταλήξουμε να τιμωρούμε εκ προοιμίου και χωρίς να στοιχειοθετείται «κατηγορία» τις πανταχού παρούσες σκιές εχθρών, που θα μοιάζουν τρομακτικά με εμάς τους ίδιους.

στενή βάση του ρατσισμού και άρχισα τη συλλογιστική στην ευρύτερη βάση του φόβου. Ενός φόβου που καλλιεργείται μέσα στον κοινωνικό ιστό και τον κατατρώνει σαν καρκίνος, μεταδίδεται ραγδαία όπως η πανούκλα και οπλίζει τον πιο μελιχίο άνθρωπο με επιθετικότητα σαν σχιζοφρένεια.

Το αίσθημα ανασφάλειας που καταλαμβάνει τους Έλληνες τον τελευταίο καιρό έχει τις ρίζες του στη βαθύτερη αγωνία των ευνομούμενων πολιτών οποιασδήποτε δημοκρατικής χώρας: ότι κάποιος θα τους στερήσει τα κεκτημένα. Δηλαδή την τάξη, την περιουσία, τη ζωή. Η δολοφονία του Αλέξη Γρηγορόπουλου, η καταστροφή περιουσιών στο κέντρο της Αθήνας, η τρομοκρατική επίθεση κατά αστυνομικών που έστειλε τον Διαμαντή Μαντζούνη στην εντατική, ο ξυλοδαρμός ειρηνικών διαδηλωτών στο

πανεκπαιδευτικό, η απαγωγή Παναγόπουλου είναι όλα διαφορετικά μα συμπληρωματικά κομμάτια της εικόνας της ανασφάλειάς μας.

Για όλα τα παραπάνω υπάρχουν –και– πολιτικές ευθύνες, οι οποίες θα αποδωθούν στην καλύτερη περίπτωση από τους ψηφοφόρους και στη χειρότερη από την ιστορία. Αφήνοντας αυτές στην άκρη, όμως, είναι ζωτικής σημασίας σε προσωπικό και συλλογικό επίπεδο να μην επιτρέψουμε στην ανασφάλεια να εδραιωθεί στις σκέψεις μας και να την αφήσουμε έξω από τις ενέργειές μας.

Ειδάλλως, η πορεία μας θα είναι δραματική. Αφού θα έχουμε καλλιεργήσει βαθιά την καχυποψία και την εχθρότητα απέναντι σε οποιονδήποτε διαφέρει από εμάς –στην όψη, στο θρήσκευμα, στην ιδεολογία– θα τη σπρώψουμε ο ένας ενάντια στον άλλο, θα τη βάσουμε στις οικογένειές μας, στις δουλειές μας, στις σχέσεις μας. Θα τιμωρούμε εκ προοιμίου και χωρίς να στοιχειοθετείται «κατηγορία» τις πανταχού παρούσες σκιές εχθρών, που θα μοιάζουν τρομακτικά με εμάς τους ίδιους.

Η πολιτεία οφείλει να δικαιολογήσει την ύπαρξή της προστατεύοντάς μας από υπαρκτούς εχθρούς. Εμείς οφείλουμε να ξορκίσουμε το φόβο και να μη θυσιάσουμε ούτε στιγμή την ελευθερία της σκέψης και την υποχρέωση της αμφισβήτησης στο βωμό μίας ψευδεπίγραφης υπόσχεσης για τάξη και ασφάλεια.